



# ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಪತ್ರಿಕೆ



ಸಂಪುಟ-7

ಜನವರಿ - ಮಾರ್ಚ್, 2015

ತ್ರಿಮಾಸಿಕ ಪತ್ರಿಕೆ

ಸಂಚಿಕೆ-1

## ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು ಹಾಗೂ ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಡಾ|| ಎಲ್.ಬಿ. ಹಿರೇಗೌಡರ

ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ ಕೋ-ಆರ್ಟಿನೇಟರ್

ಸಂಪಾದಕರು

ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಎಚ್.ಆದಾಪೂರ

ವಿಷಯ ತಜ್ಞರು (ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ)

ಸುದ್ದಿ ಸಂಪಾದಕರು

ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಧಾ ರಾಯನಗೌಡರ

ವಿಷಯ ತಜ್ಞರು (ಗೃಹ ವಿಜ್ಞಾನ)

ಸಹ ಸಂಪಾದಕರು

ಶ್ರೀ ವಿ.ಡಿ.ವೈಕುಂಠ

ವಿಷಯ ತಜ್ಞರು (ಬೇಸಾಯಶಾಸ್ತ್ರ)

ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಕೆ. ಮುದ್ದಾಪೂರ

ವಿಷಯ ತಜ್ಞರು (ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ)

ಶ್ರೀ ಕೆ.ಟಿ. ಪಾಟೀಲ

ವಿಷಯ ತಜ್ಞರು (ತೋಟಗಾರಿಕೆ)

ಶ್ರೀ ಎನ್.ಎಚ್. ಭಂಡಿ

ವಿಷಯ ತಜ್ಞರು (ಮಣ್ಣು ವಿಜ್ಞಾನ)

ಡಾ|| ಬಿ.ಎಮ್.ಮುರಗೋಡ

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಹಾಯಕರು (ಪಶು ಸಂಗೋಪನೆ)

ವಿನ್ಯಾಸ ಹಾಗೂ ಅಕ್ಷರ ಜೋಡಣೆ

ಶ್ರೀಮತಿ ಲಲಿತಾ ಅಸೂಟಿ

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಹಾಯಕರು (ಗಣಕಯಂತ್ರ)

## ಸಂಪಾದಕರ ನುಡಿ

ಕಳೆದ ತ್ರೈಮಾಸಿಕದಲ್ಲೂ ಕೇಂದ್ರದ ದತ್ತ ಗ್ರಾಮಗಳ ರೈತರಿಗೆ ಹಾಗೂ ರೈತ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು. ಹಿಂಗಾರು ಹಂಗಾಮಿನ ಬೆಳೆಗಳಾದ ಕಡಲೆ, ಕುಸುಬೆ, ಜೋಳ, ಗೋಧಿ, ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಳ ಅವರಣೆ ಹಾಗೂ ಹೊರ ಅವರಣೆ ತರಬೇತಿ, ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿ, ಕ್ಷೇತ್ರೋತ್ಸವಗಳು, ರೈತರ ದಿನಾಚರಣೆ, ವಿಶ್ವ ಆಹಾರ ದಿನಾಚರಣೆ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಸೂಕ್ತವಾದ ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಯಿತು. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಪ್ರಸಾರಣೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಇದೇ ಜನವರಿ 28 ರಿಂದ 31 ರ ವರೆಗೆ ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಪ್ತಾಹವನ್ನು ಕೇಂದ್ರವು ಆಚರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ನಿಮಿತ್ತ ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ರಫ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಕುರಿತು ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣ, ಹೈನುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ, ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಆದಾಯ ತರುವಂತಹ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ, ಕೃಷಿ ವಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ರೈತಬಾಂಧವರೆಲ್ಲರೂ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯಲು ಏನಂತಿಸುತ್ತೇವೆ.

ತಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸೊಸಾ ಐಫ್‌ಎಸ್ ಐಐಐಟಿ ಮಹರ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶುಭಾಶಯಗಳು

## ಬೇಸಿಗೆ ಶೇಂಗಾ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಡಕಾಂಶಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಈಗಾಗಲೇ ಬತ್ತಿದ ಬೇಸಿಗೆ ಶೇಂಗಾ ಬೆಳೆಯು ಹೂ ಬಿಡುವ ಹಂತದಲ್ಲಿದ್ದು ಇದ್ದಾಗ (ಬತ್ತಿದ 35 ರಿಂದ 45 ದಿನಗಳು) ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಗೆ 12-15 ಕಿಲೋ ಯೂರಿಯಾ ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಗೂ 2 ಕ್ವಿಂಟಲ್ ಜಪ್ತ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಎಡೆಕುಂಟೆಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕೊಟ್ಟು ಸಾಲಿಗೆ ಮಣ್ಣಿನ ಬೆಳಕು. ಜಪ್ತ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಮಣ್ಣಿನ ಗುಣಧರ್ಮ ಸುಧಾರಣೆ ಆಗುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಬಾರಂಗಿ (ಕೊಂಡಿ) ಚುಚ್ಚುವ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಶೇಂಗಾ ಕಾಳಿನಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆಯ ಅಂಶ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇಳುವರಿ ಮಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚಾಗಲು ಸಹಕಾರಿ ಆಗುತ್ತದೆ.

### ಬೇಸಿಗೆ ಶೇಂಗಾ ಬೆಳೆ ಬಾಧಿಸುವ ಕೀಟರನ್ನು ಹಾಗೂ ರೋಗಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ

1) ಸುರಳಿ ಪೂಜೆ ಕೀಟ : ಈ ಕೀಟವು ಶೇಂಗಾ ಬತ್ತಿದ 25 ರಿಂದ 30 ದಿನಗಳ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಸುರಳಿ ಪೂಜೆಯ ಪತಂಗಗಳು ಹೊಸ ಜಿಗುರು ಎಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ತತ್ರಿಗಳನ್ನು ಇಡುತ್ತವೆ. ತತ್ರಿ ಇಟ್ಟು 3 ರಿಂದ 5 ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತತ್ರಿಗಳು ಮರಿಗಳಾಗಿ ಎರಡು ಎಲೆಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಕೆರೆದು ತಿಂದು ಎಲೆಗಳು ಒಣಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಕೀಟದ ಬಾಧೆಯಿಂದ ಶೇಕಡಾ 30 ರಿಂದ 50 ರಷ್ಟು ಬೆಳೆ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

#### ಹತೋಟಿ :

- ಶೇಂಗಾ ಬತ್ತಿದ 25 ರಿಂದ 30 ದಿನಗಳಲ್ಲಿ 30 ಮಿ.ಅಲಿ ಪ್ರೋಫೀನೋಫಾನ್ ಮತ್ತು 30 ಮಿ.ಅಲಿ ನಿಂಬಿಸಿಡಿನ್ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ಅಲಿಟರ ನಿರೀಗಿ ಕೂಡಿಸಿ ನಿಂಬಿಸಿಡಿನ್ ಮಾಡಬೇಕು.
- ಶೇಂಗಾ ಬತ್ತಿದ 45 ರಿಂದ 50 ದಿನಗಳಲ್ಲಿ 30 ಮಿ.ಅಲಿ ಕಾರ್ಬೋಸಲ್ಫಾನ್ ಮತ್ತು 30 ಮಿ.ಅಲಿ ನಿಂಬಿಸಿಡಿನ್ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ಅಲಿಟರ ನಿರೀಗಿ ಕೂಡಿಸಿ ನಿಂಬಿಸಿಡಿನ್ ಮಾಡಬೇಕು.

2) ಎಲೆ ತಿನ್ನುವ ಕೀಟಗಳು : ಎಲೆ ತಿನ್ನುವ ಕೀಟಗಳು ಎಲೆಗಳ ಅಂಚಿನಿಂದ ಮತ್ತು ಎಲೆಗಳ ಮಧ್ಯ ಭಾಗಗಳನ್ನು ತಿಂದು ದ್ಯುತಿಸಂಶ್ಲೇಷಣೆ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಕುಂಠಿತಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಶೇಕಡಾ 15 ರಿಂದ 20 ರಷ್ಟು ಬೆಳೆ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

#### ಹತೋಟಿ :

- ಈ ಕೀಟದ ಬಾಧೆ ಕಂಡ ತಕ್ಷಣ 0.4 ಮಿ.ಅಲಿ ಇಂಡಾಕ್ಸಿಕಾರ್ಬ್ ಅಥವಾ 0.4 ಗ್ರಾಂ ಇಮಾಮೆಕ್ಟಿನ್ ಬೆಂಜೋಯೀಟಿ ಅಥವಾ 0.4 ಮಿ.ಅಲಿ ಸ್ಟ್ರೆನೋಸೈಡ್ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ಅಲಿಟರ ನಿರೀಗಿ ಕೂಡಿಸಿ ನಿಂಬಿಸಿಡಿನ್ ಮಾಡಬೇಕು.

3) ಎಲೆ ಚುಕ್ಕೆ ರೋಗ : ಈ ರೋಗ ಬೆಳೆ ಬತ್ತಿದ 75 ದಿನದ ನಂತರ ಬಂದರೆ ಹಾನಿಯ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆ. ಆದರೆ ಬೆಳೆ ಬತ್ತಿದ 60 ರಿಂದ 70 ದಿನದ ಒಳಗಡೆ ರೋಗ ಕಾಣಿಸಿದರೆ ಬೆಳೆ ಹಾನಿಯ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡಾ 30 ರಿಂದ 40 ರಷ್ಟು ಆಗುತ್ತದೆ. ಕಾಳುಗಳ ತೂಕ ಕೂಡಾ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ರೈತರು ತಪ್ಪದೇ ಈ ರೋಗವನ್ನು ಹತೋಟಿ ಮಾಡಬೇಕು.

#### ಹತೋಟಿ :

- ರೋಗ ಕಂಡ ತಕ್ಷಣ 1.5 ಮಿ.ಅಲಿ ಹೆಕ್ಟಾಕ್ಲೋನಾಜೋಲ್ ಅಥವಾ 1 ಮಿ.ಅಲಿ ಪ್ರತಿ ಪ್ರೊಪಿಕ್ಲೋನಾಜೋಲ್ ಪ್ರತಿ ಅಲಿಟರ ನಿರೀಗಿ ಕೂಡಿಸಿ ನಿಂಬಿಸಿಡಿನ್ ಮಾಡಬೇಕು.

### ಮಾವಿನ ಬೆಳೆಗೆ ಬರುವ

### ಕೀಟರನ್ನು ಹಾಗೂ ರೋಗಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ

#### ಕೀಟಗಳು :

1) ಜಿಗಿ ಹುಳು : ಈ ಕೀಟವು ಮಾವಿನ ಬೆಳೆಗೆ ಡಿಸೆಂಬರ ಮತ್ತು ಜನವರಿ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹುಳದ ಬಾಧೆಯು ಹೂವು ಬಿಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಜಿಗಿಹುಳು ಮೊಗ್ಗು, ಹೂವು ಮತ್ತು ಗೊಂಚಲುಗಳಿಂದ ರಸವನ್ನು ಹೀರುವುದರಿಂದ ಎಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಜಿಗಿ ಕಾಣಿಸಿ ನಂತರ ಕಷ್ಟ ಶೀಲಂಧ್ರ ಬೆಳೆಯುವುದರಿಂದ ದ್ಯುತಿಸಂಶ್ಲೇಷಣೆ ಕ್ರಿಯೆ ಕುಂಠಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಹೂವುಗಳು, ಮಿಡಿಗಳು ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕ ಕಾಯಿಗಳು ಉದುರುವವು. ಕೀಟದ ಬಾಧೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೆ, ಬೆಳೆಯ ಇಳುವರಿ ಶೇಕಡಾ 20 ರಿಂದ 50 ರಷ್ಟು ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕೀಟದ ಬಾಧೆಯಿಂದ ಬೆಳೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಮೊಗ್ಗು ಬಿಡುವ ಹಂತದಲ್ಲೂ ತಪ್ಪದೇ ಮಾವಿನ ಬೆಳೆಗೆ ಮೊದಲನೆಯ ನಿಂಬಿಸಿಡಿನ್ ಮಾಡಬೇಕು.

#### ಹತೋಟಿ ಕ್ರಮಗಳು :

➤ ಮೊದಲನೆಯ ನಿಂಬಿಸಿಡಿನ್ : 2 ಮಿ.ಅಲಿ ಡೈಮಿಥೋಯೀಟಿ ಅಥವಾ 1.5 ಮಿ.ಅಲಿ ಮೊನೊಕ್ರೋಫೋಫಾನ್ ಮತ್ತು 2 ಮಿ.ಅಲಿ ಬೇವಿನ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ಅಲಿಟರ ನಿರೀಗಿ ಕೂಡಿಸಿ ಮೊಗ್ಗು ಬಿಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲೂ ನಿಂಬಿಸಿಡಿನ್ ಮಾಡಬೇಕು.

➤ ಎರಡನೆಯ ನಿಂಬಿಸಿಡಿನ್ : 0.4 ಮಿ.ಅಲಿ ಇಮಿಡಾಕ್ಲೋಪ್ರಿಡ್ ಅಥವಾ 0.4 ಗ್ರಾಂ ಥೈಯೋಮಿಥಾಕ್ಸಾಮ್ ಪ್ರತಿ ಅಲಿಟರ ನಿರೀಗಿ ಕೂಡಿಸಿ ಮೊದಲನೆಯ ನಿಂಬಿಸಿಡಿನ್ ನಂತರ 20 ರಿಂದ 25 ದಿನಗಳಾದ ಮೇಲೆ ನಿಂಬಿಸಿಡಿನ್ ಮಾಡಬೇಕು.

➤ ಮೂರನೆಯ ನಿಂಬಿಸಿಡಿನ್ : 1 ಮಿ.ಅಲಿ ಲ್ಯಾಮಿಡಾ ಶಿಲೋಥ್ರಿನ್ ಅಥವಾ 0.4 ಮಿ.ಅಲಿ ಥೈಮಿಥಾಕ್ಸಾಮ್ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ಅಲಿಟರ ನಿರೀಗಿ ಕೂಡಿಸಿ ಎರಡನೆಯ ನಿಂಬಿಸಿಡಿನ್ ನಂತರ 20 ರಿಂದ 25 ದಿನಗಳಾದ ಮೇಲೆ ನಿಂಬಿಸಿಡಿನ್ ಮಾಡಬೇಕು.

#### ರೋಗಗಳು :

ಬೂದು ರೋಗ : ಈ ರೋಗವು ಮಾವಿನ ಬೆಳೆಯ ಎಲೆ, ಹೂವು ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಮಿಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಎಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ರೋಗವು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಎಲೆಗಳು ಕಂದು ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ಕೆಳಮುಖವಾಗಿ ಮುಂದುವರುತ್ತವೆ. ಹೂವುಗಳು ಮತ್ತು ಹೂವುಗಳ ದೇಹಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿಳಿ ಬೂದು ಬಣ್ಣದ ಶೀಲಂಧ್ರಗಳು ಬೆಳೆದು ಹೂವುಗಳು ಉದುರುತ್ತವೆ. ನಂತರ ಮಿಡಿಗಳು ಹಳದಿ ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ಉದುರುತ್ತವೆ.

#### ಹತೋಟಿ ಕ್ರಮಗಳು :

➤ ಈ ರೋಗ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ತಕ್ಷಣ 4 ಗ್ರಾಂ ನಿರೀನಲ್ಲ ಕರುಗುವ ಗಂಧಕ ಅಥವಾ 1.5 ಮಿ.ಅಲಿ ಹೆಕ್ಟಾಕ್ಲೋನಾಜೋಲ್ ಅಥವಾ 1 ಮಿ.ಅಲಿ ಪ್ರೊಪಿಕ್ಲೋನಾಜೋಲ್ ಅಥವಾ 1 ಗ್ರಾಂ ಕಾರ್ಬಾಂಡಿಮಿಥ್ ಶೀಲಂಧ್ರ ನಾಶಕವನ್ನು ಪ್ರತಿ ಅಲಿಟರ ನಿರೀಗಿ ಕೂಡಿಸಿ ನಿಂಬಿಸಿಡಿನ್ ಮಾಡಿರಿ

## ಬಾಳೆ ಬೆಳೆಯಲು ಹೊಡೆಕಾಂಶಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಬಾಳೆಯು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಹಣ್ಣಿನ ಬೆಳೆ. ಈ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಡೆಕಾಂಶಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಒಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಬೇಸಾಯ ಕ್ರಮವಾಗಿದೆ. ಈ ಬೆಳೆ ನಾಟಮಾಡಿದ 35 ದಿನಗಳಿಂದ 175 ದಿನಗಳವರೆಗೆ 6 ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಗಿಡಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪೊಟ್ಟಾಷ ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ರೈತರು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣ ಅಥವಾ ಹಾಕದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಈ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಇಳುವರಿ ಕುಂಠಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಬೆಳೆಗೆ ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿದ ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕು.

ನಾಟ ಮಾಡಿದ	ಪ್ರತಿ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಹಾಕಬೇಕಾದ ಗೊಬ್ಬರ (ಗ್ರಾಂ)		
	ಯೂರಿಯಾ	ಡಿ.ಎ.ಪಿ	ಪೊಟ್ಟಾಷ
35 ದಿನಗಳ ನಂತರ	90	45	92
70 ದಿನಗಳ ನಂತರ	80	45	92
105 ದಿನಗಳ ನಂತರ	80	45	92
140 ದಿನಗಳ ನಂತರ	80	45	92
175 ದಿನಗಳ ನಂತರ	80	45	92
<b>ಒಟ್ಟು</b>	<b>410</b>	<b>225</b>	<b>460</b>

ಬಾಳೆ ಬೆಳೆಗೆ ಸಿಂಪರಣೆ ಮೂಲಕ ಲಘು ಹೊಡೆಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂತಹ ಬಾಳೆ ಸ್ಟೇಶನ್‌ನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಎಂಟು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಬಾಳೆ ನಾಟಮಾಡಿದ 4 ನೇ ತಿಂಗಳು, 5 ನೇ ತಿಂಗಳು, 6 ನೇ ತಿಂಗಳು, 7ನೇ ತಿಂಗಳು ಮತ್ತು 8 ನೇ ತಿಂಗಳು ಇರುವಾಗ ಮತ್ತು ಗೊನೆ ಬಟ್ಟಿ ನಂತರ ಎರಡು ಬಾರಿ 30 ದಿನಗಳ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಆಟರ ನೀರಿಗೆ 6 ಗ್ರಾಂ ಬಾಳೆ ಸ್ಟೇಶನ್‌ನ್ನು ಸಿಂಪರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಸಿಂಪರಣೆಯಿಂದ ಶೇಕಡ 15 ರಷ್ಟು ಇಳುವರಿ ಜಾಸ್ತಿ ಬರುವುದು ಮತ್ತು ಬೆಳೆಗೆ ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿ ಬರುವುದು.

ಈ ಬೆಳೆಗೆ ಗೊನೆಯ ಮುಖಾಂತರ ಕೂಡ ಹೊಡೆಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬಹುದು. ಬಾಳೆಯಲ್ಲಿ ಗೊನೆ ಬಟ್ಟಾಗ ಗೊನೆಯ ಕಡೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೂವಿನ ಭಾಗವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದ ನಂತರ ಬಾಳೆಯ ಗೊನೆಗೆ 8 ಗ್ರಾಂ ಯೂರಿಯಾ, 8 ಗ್ರಾಂ ಸೆಲ್ಫೇಟ್ ಆಫ್ ಪೊಟ್ಟಾಷ ಮತ್ತು 500 ಗ್ರಾಂ ಆಕಳಿನ ಶಗಣೆಯನ್ನು 100 ಮೀ.ಆರ್ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಿ ಫ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಗೊನೆಯ ಕೊನೆಯ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಶೇ 10 ರಷ್ಟು ಇಳುವರಿ ಹೆಚ್ಚುವುದು ಮತ್ತು ಗೊನೆಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೊಳಪು ಬರುವುದು.

## ಹೈನು-ದನಗಳಿಗೆ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ : ಅಜೋಲ್ಲಾ

ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವ ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 5-10 ರಷ್ಟು ಅಜೋಲ್ಲಾವನ್ನು ಆಹಾರವಾಗಿ ಕೊಡಬಹುದು. ಅಜೋಲ್ಲಾ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ "ಜಲಸಸ್ಯ". ಈ ಸಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಪ್ರೋಟೀನ್, ಫೈಬರ್, ಖನಿಜಾಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಅಮೈನೋ ಆಮ್ಲಗಳಿರುತ್ತವೆ.

**ಅಜೋಲ್ಲಾ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕ ಅಂಶಗಳು :**

1. ನೀರು : ಅಜೋಲ್ಲಾ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ
2. ಉಷ್ಣಾಂಶ : ಅಜೋಲ್ಲಾ 20-30 ಡಿಗ್ರಿ ಸೆಲ್ಸಿಯಸ್ ಉಷ್ಣತೆಯಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ.
3. ಗಾಳಿ : ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಾಳಿ ತಾಕದಂತೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸಬೇಕು.
4. ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಕಾಶ : ಅಜೋಲ್ಲಾ ತನ್ನ ಆಹಾರವನ್ನು ತಾನೇ ತಯಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ದ್ಯುತಿಸಂಶ್ಲೇಷಣಾ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಕಾಶ ಅಗತ್ಯ.
5. ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಗಳು : ರಂಜಕ ಪೋಷಕಾಂಶ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದುದು.

**ಅಜೋಲ್ಲಾ ಬೆಳೆಯುವ ವಿಧಾನ :** ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯ ಒಂದು ಕಿಲೋದಷ್ಟು ಅಜೋಲ್ಲಾ ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳು.

- 1) ನೆರಳಿರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ 10 ಅಡಿ ಉದ್ದ ಮತ್ತು 4 ಅಡಿ ಅಗಲ ಹಾಗೂ ಒಂದು ಅಡಿ ಆಳ ಗುಂಡಿ ತೆಗೆಯಿರಿ
- 2) ಗುಂಡಿಯೊಳಗಿನ ಸುತ್ತ ದಿಂಡು ಕಟ್ಟಿ ಗುಂಡಿಯ ಒಳಮೈ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಹಾಳೆಯಿಂದ ಹೊದಿಸುವ ಮುನ್ನ ಗುಂಡಿ ತಳ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮರದ ಬೇರುಗಳಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ಈ ಬೇರುಗಳಿದ್ದರೆ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಅಂಥ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬೇರು ಮುಚ್ಚುವರೆಗೂ (ಅರ್ಧ ಅಡಿ) ಮರಳನ್ನು ಸಮತಟ್ಟಾಗಿ ಹರಡಿ. ಅದಷ್ಟು ಅದರಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ತೆಗೆಯಬೇಕು. ತದನಂತರ ಭತ್ತದ ಹುಲ್ಲನ್ನು ತಗ್ಗಿನುದ್ದಕ್ಕೂ ಹರಡಬೇಕು. ಈ ಗುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಳ ಮೈ ಮುಚ್ಚುವಂತೆ ದಪ್ಪನಾದ ಪಾಲಥಿನ್ ಹಾಳೆಯನ್ನು ಹೊದಿಸಬೇಕು. ದೋಣಿ ಅಥವಾ ಸಿಮೆಂಟಿನಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ ಗುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲಥಿನ್ ಹಾಳೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.
- 3) ಗುಂಡಿಗೆ ಹಾಳೆ ಹೊಂದಿಸಿದ ನಂತರ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗುಂಡಿಯ ಸುತ್ತ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಹೊಡಿಸಿರಿ.
- 4) ಗುಂಡಿಯ ಮುಕ್ಕಾಲು ಭಾಗಕ್ಕೆ ಸುತ್ತಲೂ ನೀರು ಸುರಿಯಿರಿ
- 5) ಗುಂಡಿಯ ತಳ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಇಂಚು ಫಲವತ್ತಾದ ಕಲ್ಲು ರಹಿತ ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು
- 6) ಒಂದು ಬಕ್‌ನಲ್ಲಿ (2 ರಿಂದ 3 ಕಿಲೋ) ಆಕಳಿನ ಸಗಣೆಯನ್ನು ನೀರಿನೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಸಿ ತಿಳಿ ರಾಡಿಯನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು
- 7) ಒಂದು ಬೊಗಸೆ (ಅರ್ಧದಿಂದ ಒಂದು ಕಿಲೋದಷ್ಟು) ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ, ಆರೋಗ್ಯಪೂರ್ಣ ಅಜೋಲ್ಲಾವನ್ನು ಗುಂಡಿಗೆ ಹಾಕಿರಿ.
- 8) ಒಂದು ವಾರ ಅಥವಾ ಎಂಟನೇ ದಿನ ಅಜೋಲ್ಲಾ ಗುಂಡಿ ತುಂಬಾ ಹೆಚ್ಚು ಹಸುರಿನ ಚಾಪೆಯಂತೆ ಹರಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ
- 9) ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯ ಸುಮಾರು 3 ಕಿಲೋ ತಾಜಾ ಅಜೋಲ್ಲಾವನ್ನು ಕೊಯಲು ಮಾಡಬಹುದು.
- 10) ಸಾಮಯವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿದ ಅಜೋಲ್ಲಾವನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛಮಾಡಿ ದಾನಿಮಿಶ್ರಣ ಜೊತೆ ಮಿಶ್ರಣಮಾಡಿ ಹೈನು-ದನಗಳಿಗೆ 1 ರಿಂದ 2 ಕಿಲೋ ಪ್ರತಿ ದಿನ ಕೊಡಬಹುದು.

## ಪೌಷ್ಟಿಕ ತೋಟ / ತಾರಸಿ ತೋಟ

"ಊಟ ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ರೋಗವಿಲ್ಲ" ಎಂಬ ಜನಪ್ರಿಯ ಗಾದೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಜೀವಂತ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಆಹಾರ ಅವಶ್ಯ. ಆಹಾರವಿಲ್ಲದೇ ಬದುಕುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆಹಾರ ಸೇವನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ಬರೀ ಹಸಿವೆಯನ್ನು ಹಿಂಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ದೇಹದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳು ತಮ್ಮ ದೈನಂದಿನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಶಕ್ತಿ ದೊರೆಯಲು ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿದಿನವು ನಾವು ಸೇವಿಸುವ ಆಹಾರವು ದೇಹದ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಪೋಷಣೆ ಮತ್ತು ದೇಹಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಎಲ್ಲ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ನೀಡುವಂತಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಮತೋಲನ ಆಹಾರ ಎನ್ನುವರು.

ದಿನ ನಿತ್ಯ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯವಂತನಾಗಿರಲು ವಿವಿಧ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು ಅತೀ ಮುಖ್ಯ. ದೇಹದ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಕ್ಕ ಆಹಾರ ದೊರಕದಿದ್ದಲ್ಲಿ ನ್ಯೂನ್ಯ ಪೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಆಹಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳಾದ ಸಸಾರಜನಕ, ಮೇದಸ್ಸು, ಶರ್ಕರಪಿಷ್ಟ, ಜೀವಸತ್ವಗಳು, ಖನಿಜ ಲವಣಗಳು ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯದಿದ್ದರೆ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆ ಉಂಟಾಗುವುದು.

ದಿನ ನಿತ್ಯ ಊಟದಲ್ಲಿ ಸಮತೋಲನ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ. ಅದರಲ್ಲೂ ಹಣ್ಣು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳ ಸೇವನೆ ಅತ್ಯವಶ್ಯ. ಏಕೆಂದರೆ ದೇಹಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಜೀವಸತ್ವಗಳು ಹಾಗೂ ಖನಿಜ ಲವಣಗಳು, ಹಣ್ಣು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳಿಂದ ಒದಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯವಿರುವಷ್ಟು ಹಣ್ಣು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವುಗಳ ಬೆಲೆ ಗಗನಕ್ಕೇರುತ್ತಿರುವುದು. ಇದರಿಂದ ನ್ಯೂನ್ಯ ಪೋಷಣೆಯನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಹಿತ್ತಲದ ಸ್ಥಳ ಅಥವಾ ಮನೆಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದ (ತಾರಸಿ) ತೋಟ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವಷ್ಟು ರಾಸಾಯನಿಕ ಮುಕ್ತ ತಾಜಾ ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದವ ತಾಜ್ಯ ವಸ್ತುಗಳಾದ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಚೀಲ, ಗೊಬ್ಬರದ ಚೀಲ, ಸಿಮೆಂಟ್ ಚೀಲ, ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಹಾಳೆ, ಬುಟ್ಟಿ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಬಹುದು. ಅಡುಗೆ ಮನೆಯ ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಎರೆ ಗೊಬ್ಬರ ತಯಾರಿಸಿ ಕೈ ತೋಟ ಅಥವಾ ತಾರಸಿ ತೋಟಕ್ಕೆ ಬಳಸಬಹುದು.



ಆಹಾರದಲ್ಲ ಹಣ್ಣು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳ ಮಹತ್ವ

ಪುಟ 2 ರಿಂದ ....

- 1) ಹಣ್ಣು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದರಿಂದ ಜೀವಸತ್ವಗಳು ಹಾಗೂ ಖನಿಜ ಲವಣಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.
- 2) ಹಣ್ಣು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳು ಆರೋಗ್ಯದಾಯಕ, ಸೌಂದರ್ಯವರ್ಧಕ, ರುಚಿ, ಸ್ವಾದ ಮತ್ತು ಜೀರ್ಣಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ.
- 3) ಕೆಲವೊಂದು ಮೂಲ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಧನ್ವಂತರಿಯಂತೆ ಜೌಷಧಿ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದರಿಂದ ಆಹಾರದಲ್ಲಯ ಪ್ರೋಟೀನ್ ಮತ್ತು ಕೊಬ್ಬುಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಜೀರ್ಣ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ ಉತ್ಪನ್ನಗೊಳ್ಳುವ ಆಮ್ಲಗಳನ್ನು ಸಮತೋಲನಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನ ಶಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಸೊಪ್ಪಿನ ತರಕಾರಿಗಳು ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ.
- 4) ಹಣ್ಣು, ತರಕಾರಿ ಹಾಗೂ ಸೊಪ್ಪಿನ ಪಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದರಿಂದ ರಕ್ತ ಹೀನತೆ ಮತ್ತು ಇರುಳುಗಣ್ಣು ಸಮಸ್ಯೆ ನಿವಾರಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೇ ಮೂಳೆ ಮತ್ತು ಹಲ್ಲುಗಳ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ  
ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಪೌಷ್ಟಿಕ ತೋಟ ಅಥವಾ ತಾರಸಿ ತೋಟ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ರಾಸಾಯನಿಕ ಮುಕ್ತ ತರಕಾರಿ, ಮನೆಯ ಸುತ್ತ ನೈರ್ಮಲ್ಯತೆ, ಹಣ ಉಳಿತಾಯ ಹಾಗೂ ದೇಹಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಯಾಮ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ತೃಪ್ತಿ ಸಿಗುವುದು.

### ರೈತರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಗಳು

**ಪ್ರಶ್ನೆ-1)** ಮಾವಿನ ಜಿಗಿ ಹುಳು ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಾಡಲು ಯಾವ ಔಷಧಿಯನ್ನು ಸಿಂಪರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು?

- ಶ್ರೀ ರಾಮನಗೌಡ ಓದುಗೌಡರ, ಸಾ|| ಹುಲಕೋಟ, ತಾ|| ಗದಗ

**ಉತ್ತರ:** ಮಾವಿನ ಜಿಗಿ ಹುಳು ಹತೋಟಿ ಮಾಡಲು ಇಮಿಡಾಕ್ಲೋಪ್ರಿಡ್ 0.4 ಮಿ.ಅ. ಔಷಧಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ಅಳಿರ ನಿರೀರಿಗೆ ಕೂಡಿಸಿ ಸಿಂಪರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು.

**ಪ್ರಶ್ನೆ-2)** ಎರೆಹುಳು ಗೊಬ್ಬರ ತಯಾರು ಮಾಡಲು 10 ಘೂಟು ಉದ್ದ 3 ಘೂಟು ಅಗಲ ಮತ್ತು 2 ಘೂಟು ಆಳ ಮಡಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಹುಳುಗಳನ್ನು ಬಡಬೇಕು ತಿಳಿಸಿರಿ?

- ಶ್ರೀ ಹರಕಯ್ಯ ಹೊಸಮನಿ, ಸಾ|| ಕುರಡಗಿ, ತಾ|| ರೋಣ

**ಉತ್ತರ:** 10 X 3 X 2 ಅಡಿ ಅಳತೆ ಮಡಿಗೆ 2 ಕಿಲೋ ಎರೆಹುಳುಗಳನ್ನು ಬಡಬೇಕು.

**ಪ್ರಶ್ನೆ-3)** ಬಾಳೆ ಬೆಳೆಯಲು ಬರುವ ಸಿಗಾಟೋಕಾ ಎಲೆ ಚುಕ್ಕೆ ರೋಗ ಹತೋಟಿ ಕುರಿತು ತಿಳಿಸಿರಿ.

- ಶ್ರೀ ತಿರುಕಪ್ಪ ಬೋಳನವರ, ಸಾ|| ಸೊರಟೂರು

**ಉತ್ತರ:** ಸಿಗಾಟೋಕಾ ಎಲೆ ಚುಕ್ಕೆ ರೋಗ ಹತೋಟಿ ಮಾಡಲು 1 ಮಿ.ಅ. ಪ್ರೊಪಿಟೋನಾಪೋಲ್ ಔಷಧಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ಅಳಿರ ನಿರೀರಿಗೆ ಕೂಡಿಸಿ ಸಿಂಪರಣೆ ಮಾಡಿರಿ.

**ಪ್ರಶ್ನೆ-4)** ಶೇಂಗಾ ಬೆಳೆ ಬಾಧಿಸುವ ಸುರಳ ಪೂಜೆ ಕೀಟವನ್ನು ಹೇಗೆ ಹತೋಟಿ ಮಾಡಬಹುದು?

- ಶ್ರೀ ಮುತ್ತಣ್ಣ ವಾಲ, ಸಾ|| ಮುಳಗುಂದ

**ಉತ್ತರ:** ಸುರಳ ಪೂಜೆ ಕೀಟವನ್ನು ಹತೋಟಿ ಮಾಡಲು ಪ್ರೊಫೆನೋಫಾಸ್ 2 ಮಿ.ಅ. ಮತ್ತು ನಿಂಬಿಸಿಡಿನ 2 ಮಿ.ಅ. ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಸಿಂಪರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು.

**ಪ್ರಶ್ನೆ-5)** ಬಾಳೆ ಎಲೆಗಳಲ್ಲ ಪೊಟ್ಟಾಳ ಕೊರತೆಗೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು?

- ಶ್ರೀ ಸಂತೋಷ ಹುಯಿಲಗೋಳ, ಸಾ|| ಕಳಸಾಪೂರ

**ಉತ್ತರ:** ಬಾಳೆ ಎಲೆಗಳಲ್ಲ ಪೊಟ್ಟಾಳ ಗೊಬ್ಬರದ ಕೊರತೆ ಕಂಡ ತಕ್ಷಣ 4 ಗ್ರಾಂ 13:0:45 ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕರಗುವ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಪ್ರತಿ ಅಳಿರ ನಿರೀರಿಗೆ ಕೂಡಿಸಿ ಎಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸಿಂಪರಣೆ ಮಾಡಿರಿ.

ನಮ್ಮ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ನೀರು ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಸೌಲಭ್ಯವಿದ್ದು, ರೈತಬಾಂಧವರು ಈ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಹಿಂಗಾರು ಬೆಳೆಗಳು ಕಟಾವ ಆದ ಕೂಡಲೆ ಮಣ್ಣು ಮಾದರಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಮಣ್ಣು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕು

## ತ್ರೈಮಾಸಿಕದಲ್ಲ (ಅಕ್ಟೋಬರ್-ಡಿಸೆಂಬರ್, ೨೦೧೪) ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

**ಅಕ್ಟೋಬರ್ 16, 2014 :** ವಿಶ್ವ ಆಹಾರ ದಿನಾಚರಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ವರ್ಷದ ಫೋಷಣಿಯಾದ "ಕುಟುಂಬ ಕೃಷಿ" ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಹಾಗೂ ಸಣ್ಣ ರೈತರ ಅನುಭವ ಹಂಚಿಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

**ಅಕ್ಟೋಬರ್ 18-20, 2014:** ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿವಿಧ ಗ್ರಾಮಗಳ 27 ಜನ ಯುವಕ ಹಾಗೂ ಯುವತಿಯರಿಗೆ ಆಧುನಿಕ ಹೈನುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

**ಅಕ್ಟೋಬರ್ 29, 2014:** ಧಾರವಾಡ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣದಲ್ಲಿ ವಲಯ 8 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಗೃಹ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗದ ವಿಷಯ ತಜ್ಞರಿಗೆ ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿಯಲ್ಲಿ ಗೃಹ ವಿಜ್ಞಾನದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಕುರಿತು ತರಬೇತಿ, ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಪದಾರ್ಥಗಳ ವಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನ, ಕೆ.ವಿ.ಕೆ ಮಾರಾಟ ಮಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಯಶಸ್ವಿ ಉದ್ದಿಮೆದಾರರ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

**ನವಂಬರ್ 1-3, 2014:** ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿವಿಧ ಗ್ರಾಮಗಳ 33 ಜನ ಯುವಕ ಹಾಗೂ ಯುವತಿಯರಿಗೆ ಆಧುನಿಕ ಕುರಿ ಮತ್ತು ಅಡು ಸಾಕಾಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

**ನವಂಬರ್ 4, 2014 :** ಅಂತೂರ ಬೆಂತೂರ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸರ್ಪನ ಹೈಬ್ರಿಡ್ ಸೀಡ್ ಅವರು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರದ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ತಜ್ಞರಾದ ಶ್ರೀ ಕೆ.ಟಿ.ಪಾಟೀಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಬೆಳೆಯ ಕುರಿತು ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದರು.

**ನವಂಬರ್ 11-13, 2014:** ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ, ಪಟ್ಟಣಂತಿಟ್ಟು, ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಕೆವಿಕೆಗಳ "ದತ್ತಾಂಶ ನಿರ್ವಹಣೆ" ಕುರಿತು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರದ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಮರಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಲಲಿತಾ ಶಿ. ಅಸೂಟ ಇವರು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು.

**ನವಂಬರ್ 14, 2014 :** ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್, ಹುಲಕೋಟ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ, ಹುಲಕೋಟ ಇವರ ಸಂಯುಕ್ತ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿಯ "ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನೋಪಾಯ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆ" ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹುಲಕೋಟ, ಅಸುಂಡಿ, ಬಂಕದಕಟ್ಟಿ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಸ್ವ ಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು, ಗುಂಪುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಶಕ್ತೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಆದಾಯ ತರುವಂತಹ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಕುರಿತು ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು.

**ನವಂಬರ್ 18, 2014 :** ರೋಣ ತಾಲೂಕಿನ ಕುರಡಗಿ ಗ್ರಾಮದ ಶಂಕರಗೌಡ ಎ. ಜಕ್ಕನಗೌಡರ ಇವರ ಹಿತ್ತಲದಲ್ಲಿ ಅಜೋಲ್ಲಾ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

**ನವಂಬರ್ 24, 2014 :** ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ ಇವರ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ "ಮಾವಿನ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಿತ ಪದ್ಧತಿಗಳು" ಕುರಿತು ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಸಾಯ ಪದ್ಧತಿಗಳು, ಕೀಟ ಹಾಗೂ ರೋಗದ ಬಾಧೆ ಮತ್ತು ಕೊಯ್ಲು ನಂತರದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕುರಿತು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು.

**ಡಿಸೆಂಬರ್ 1-6, 2014 :** ಹೈದರಾಬಾದಿನ ಮ್ಯಾನೇಜ ಸಂಸ್ಥೆಯವರು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ತರಬೇತಿದಾರರ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರದ ಪಶು ಸಂಗೋಪನೆ ತಜ್ಞರಾದ ಡಾ|| ಬಿ.ಎಮ್. ಮುರಗೋಡ ಇವರು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು.

**ಡಿಸೆಂಬರ್ 8-13, 2014 :** ಹೈದರಾಬಾದಿನ ಮ್ಯಾನೇಜ ಸಂಸ್ಥೆಯವರು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ "ಶಹರ ಕೃಷಿ" ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರದ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಿಷಯ ತಜ್ಞರಾದ ಶ್ರೀ ಕೆ.ಟಿ.ಪಾಟೀಲ ಇವರು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು.

**ಡಿಸೆಂಬರ್ 15-21, 2014 :** ಹೈದರಾಬಾದಿನ ಮ್ಯಾನೇಜ ಸಂಸ್ಥೆಯವರು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ "ಕೃಷಿ ವಿಸ್ತರಣೆಯಲ್ಲಿ ನಡವಳಿಕೆಗಳ ಆಯಾಮಗಳ ಕುರಿತು" ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರದ ಕೃಷಿ ವಿಸ್ತರಣೆ ತಜ್ಞರಾದ ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಎಚ್.ಆದಾಪೂರ ಇವರು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು.

**ಡಿಸೆಂಬರ್ 23 ಮತ್ತು 26, 2014 :** ರಿಲ್ಯೆಯನ್ಸ್ ಫೌಂಡೇಶನ್ ಗದಗ ಇವರ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಗದಗ ತಾಲೂಕಿನ ನಭಾಪೂರ ಮತ್ತು ಬೆಳಧಡಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಬರಡು ದನಗಳ ಆರೋಗ್ಯ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

**ಡಿಸೆಂಬರ್ 23, 2014:** ಮಾಜಿ ಪ್ರಧಾನಿ ದಿವಗಂತ್ ಶ್ರೀ ಜೌಧರಿ ಚರಣಸಿಂಗ ಇವರ ಜಯಂತೋತ್ಸವದ ಅಂಗವಾಗಿ ರೈತ ದಿನಾಚರಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತ ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಬಳಕೆ ಕುರಿತು ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಲಾಯಿತು.

**ತ್ರೈಮಾಸಿಕದಲ್ಲ (ಅಕ್ಟೋಬರ್ - ಡಿಸೆಂಬರ್, ೨೦೧೪) ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು**

**ಅಕ್ಟೋಬರ್ 16, 2014 :** ಮರ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಇವರ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೇಸಾಯದಲ್ಲಿ ಗಂಧದ ಬೆಳೆ ಕುರಿತು ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ 120 ಜನ ರೈತರು ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು.



**ನವಂಬರ್ 5, 2014 :** 2014-15 ನೇ ಸಾಲಿನ "ಕಡಲೆ ಬೆಳೆಯ ಸಮಗ್ರ ಪೋಷಕಂಶಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ" ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಯೋಜನೆ ಅಡಿ ಸೈಕಲ್ ವೀಡರ್ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.



**ಡಿಸೆಂಬರ್ 19, 2014 :** 2014-15 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬ.ಉ. ಹತ್ತಿ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ಬೇಸಾಯ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಯೋಜನೆ ಅಡಿ ಹತ್ತಿ ಬಡಿಸುವ ಚೀಲಗಳ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.



**ಡಿಸೆಂಬರ್ 9-10, 2014 :** 2014-15 ನೇ ಸಾಲಿನ ಮುಂಚೂಣಿ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಯೋಜನೆ ಅಡಿ ಹುಲಕೋಟೆ ಸ್ವ ಸಹಾಯ ಗುಂಪಿನ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ನವಣಿ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಹಾಗೂ ಮಾರಾಟದ ಕುರಿತು ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.



**ಡಿಸೆಂಬರ್ 11, 16, 17 ಮತ್ತು 22, 2014 :** ರಿಲ್ಯೆಯನ್ಸ್ ಫೌಂಡೇಶನ್, ಗದಗ ಇವರ ಸಂಯುಕ್ತ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಶ್ಯಾಗೋಟ, ಹೊಸಕಲ್ಲೆ, ಹಿರೇಹಂದಿಗೋಳ ಹಾಗೂ ಪಾಪನಾಥಿ ಗ್ರಾಮದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಆದಾಯ ತರುವಂತಹ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಶಕ್ತೀಕರಣ ಕುರಿತು ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.



**ಅಕ್ಟೋಬರ್-ಡಿಸೆಂಬರ್ 2014 :** "ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಆಂದೋಲನದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ" ಅಂಗವಾಗಿ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2 ರಿಂದ ಸ್ವಚ್ಛತಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ನರಗುಂದ ತಾಲೂಕಿನ

ಅರಿಷಣಗೋಡಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರದ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ರೈತ ಗುಂಪುಗಳಿಂದ ಕೆರೆಯ ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಆಹಾರ, ಆರೋಗ್ಯ, ಸ್ವಚ್ಛತೆ, ಸುಧಾರಿತ ಒಲೆಗಳ ಬಳಕೆ ಕುರಿತು ನರಗುಂದ ತಾಲೂಕಿನ ಅರಿಷಣಗೋಡಿ, ಗದಗ ತಾಲೂಕಿನ ಅಸುಂಡಿ ಹಾಗೂ ಬೆಳದಡಿ ಮತ್ತು ರೋಣ ತಾಲೂಕಿನ ಕುರಡಗಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.



**ನವಂಬರ್ 8, 2014 :** ಗದಗ ತಾಲೂಕಿನ ಹಿರೇಹಂದಿಗೋಳ ಗ್ರಾಮದ ಅಂದಪ್ಪ ಜಿ. ಬ್ಯಾಹಟ್ಟಿ ಇವರ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಕೇರುಕು ತಳಿಗಳಾದ ಅರ್ಕಾ ಭೀಮ, ಭೀಮಾ ಸೂಪರ್, ಅರ್ಕಾ ಕಲ್ಯಾಣ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳೀಯ ತಳಿಯಾದ ಬಳ್ಳಾರಿ ತಳಿಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರೋತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.



**ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1, 2014 :** ಗದಗ ತಾಲೂಕಿನ ಹಿರೇಹಂದಿಗೋಳ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ "ಶೇಂಗಾ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ತಳಿಗಳಾದ ಕದರಿ-6, ಕದರಿ-9, ಜಿ2-52 ಹಾಗೂ ಟಿ.ಎಮ್.ವಿ-13 ತಳಿಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಹನುಮಂತಪ್ಪ ಬಸಪ್ಪ ಹಡಪದ ಇವರ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರೋತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.



**ಅಕ್ಟೋಬರ್ 22, 2014 :** ಮುಂಡರಿಗಿ ತಾಲೂಕಿನ ಕಕ್ಕೂರ ಗ್ರಾಮದ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ಸುಗನಳ್ಳಿ ಇವರ ಹೊಲದಲ್ಲಿ "ಗೋವಿನ ಜೋಳದ ಸಮಗ್ರ ಬೆಳೆ ನಿರ್ವಹಣೆ" ಯಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರೋತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

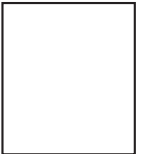


**ಅಕ್ಟೋಬರ್ 27, 2014 :** ಬಿ.ಉ ಹತ್ತಿ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಗೋವಿನ ಜೋಳದ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ಬೆಳೆ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕುರಿತು ಕ್ಷೇತ್ರೋತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಗದಗ ತಾಲೂಕಿನ ಬೆಳದಡಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.



PRINTED MATTER

ತೆರೆದ ಅಂಚೆ



ಇವರಿಗೆ, \_\_\_\_\_  
 \_\_\_\_\_  
 \_\_\_\_\_  
 \_\_\_\_\_



ಇವರಿಂದ :  
**ಡಾ|| ಎಲ್.ಜಿ. ಹಿರೇಗೌಡರ**  
**ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜಕರು**  
**ಕೆ.ಎಚ್. ದಾಣಲ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ**  
**ಹುಲಕೋಟೆ-582 205,**  
**ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆ**  
 ದೂರವಾಣಿ : (08372) 289606  
 ಇ-ಅಂಚೆ : kvkhulkoti@gmail.com  
 ಅಂತರ್ಜಾಲ : www.khpkvk.org